

**Томуугийн цартахлын бэлэн байдал :
Томуугийн вирүсийн омог солилцох, вакцин хүртэх
боломж болон бусад өгөөж**

(“ЦТББ хүрээ”)

Дг. Жефри Партридж

Тархвар судлагч/Томуугийн тандалт

ДЭМБ-ын Номхон Далайн Баруун Бүс

2012 оны 9 сарын 20-21

ЦТББ-ын зорилго

- ДЭМБ-ын томуугийн тандалт, хариу арга хэмжээний глобал тогтолцооны үйл ажиллагааг эрчимжүүлэн сайжруулах замаар цартахлын бэлэн байдлыг нээлттэй, тэнцвэртэй, үр дүнтэй хангах
- Дараах 2 зорилгыг адил тэгш хэрэгжүүлнэ:
 - Цартахал үүсгэх чадавхи бүхий томуугийн вирүсийн бусад омгийг солилцох (Томуугийн цартахлын биологийн материал)
 - Вакцин болон бусад өгөөжийг тэгш хүртэх зарчимд үндэслэнэ

Зарчим

- Томуугийн цар тахал илүү хохирол тарьж болзошгүй улс орнуудыг анхааралдаа авах
- Вирусийн омгийг шуурхай, цаг хугацаанд нь системтэйгээр солилцох
- Үндэсний болон олон улсад мөрдөгдөж байгаа бусад хууль, дүрэмтэй уялдуулах

Хамрах хүрээ

- H5N1 болон цартахал үүсгэх чадавхи бүхий томуугийн вирусийн бусад омгийг солилцох, үр өгөөжийг хүртэх асуудлыг хамарна
- Эмнэлзүйн сорьцонд илэрсэн улирлын томуугийн вирус, томуугийн бус бусад эмгэгтөрөгч болон бусад биологийн материал хамаарахгүй

ЦТББ-ын хүрээний үндсэн бүрэлдэхүүн

- Вирусийн омог солилцох
- Өгөөжийг хуваалцах
- Удирдлага ба хяналт

Вирусийн омгийн солилцоо

- Гишүүн орнууд томуугийн цартахал үүсгэх чадавхи бүхий вирусийн омгийг солилцоно
- Вирусийн омгийг солилцсоноор дараагийн цар тахалд бэлдэх:
 - Цар тахлын эрсдэлийг үнэлэх
 - Цар тахлын вакциныг үйлдвэрлэх

Арга хэрэгсэл

Зорилгод хүрэх олон арга хэрэгсэлтэй:

- Томуугийн вирус мөшгөн мөрдөх механизм (ТВММ)
- Оролцогч талуудын үүрэг (ОТҮ)
- Стандарт Материал Шилжүүлэх Гэрээ (СМШГ)1 & 2
- Түншлэлийн хувь оролцоо

Арга хэрэгслүүд ...

- **Томуугийн вирус мөшгөн мөрдөх механизм (ТВММ)**
 - ЦТББ-д шаардагдах биологийн материалуудыг ДЭМБ-ын ТТХГТ-ны сүлжээ лабораториудад нэвтрүүлэх, хоорондоо болон гадагш шилжүүлэх тохиолдолд мөрдөн, бүртгэж байдаг цахим систем
 - Нийтэд хүртээмжтэй <https://extranet.who.int/ivtm/>
- **Үүргийг тодорхойлох зарчим**
 - ЦТББ-ын биологийн материалтай ажиллах ТТХГТ
- **ТТХГТ-д орсон бүх лабораторийн үүрэг**
 - Одоогоор, өөр өөр үүрэгтэй 4 төрлийн лаборатор бий

Арга хэрэгсэл... СМШГ 1

- ТТХГТ лабораторийн үүрэгт туссан
- ДЭМБ-ын ТТХГТ–ны сүлжээ лабораториудын хооронд ЦТББ-д шаардагдах биологийн материалуудыг шилжүүлэх

Арга хэрэгсэл... СМШГ 2

- ДЭМБ-ын ТТХГТ–ны сүлжээнээс гадагш байгууллагуудад шилжүүлэх үед хэрэглэнэ
- **3 төрлийн хүлээн авагчид:**
 - 1: Томуугийн вакцин, вирүсийн эсрэг бэлдмэл үйлдвэрлэгчид
 - 2: Томуугийн цар тахлын бэлэн байдал, хариу арга хэмжээтэй холбоотой бусад бүтээгдэхүүн үйлдвэрлд (оношлуур)
 - 3: Бусад (биотехнологийн үйлдвэр, судалгаа, сургууль зэрэг)
- Хүлээн авагч бүр чадавхиас хамааран үр өгөөжийг үнэлнэ:– 1 and 2 төрлийн хүлээн авагч урьдчилан тогтоосон хувилбараас сонгоно; 3 төрлийн хүлээн авагчид хувь оруулвал зохино

Түншлэлийн хувь

- Нийгмийнм эрүүл мэндийн өвөрмөц хэрэгсэл
- ТТХГТ дамжуулан томуугийн вакцин, оношлогоо болон эмийн үйлдвэрлэгчид ДЭМБ-д жил бүр тодорхой хэмжээний хандив өгнөт
 - Нийт хувь нь ТТХГТ ажиллуулах зардлын 50% тэнцэнэ
 - 2012 оноос эхэлнэ
 - ТТХГТ-д явуулахад зарцуулагдахгүй, томуугийн цар тахлын бэлэн байдал, хариу арга хэмжээг бэхжүүлэхэд зориулагдана
- Ерөнхий захирал зарцуулалтыг шийднэ
 - Зөвлөх багийн зөвлөмж, үйлдвэр болон бусад хамтрагч талуудтай ярилцсаны үр дүнд

Удирдлага ба хяналт

- 3-давхар зохицуулах механизм
 - Дэлхийн Эрүүл Мэндийн чуулгана: хэрэгжилтийг хянана
 - Ерөнхий захирал: Хэрэгжилтийг дэмжинэ
 - Зөвлөх баг: түншлэлийн хувийг хэрхэн зарцуулах тал дээр ерөнхий захиралд зөвлөнө; хүрээний хэрэгжилтийг хянана

ЦТББ талаар илүү мэдээллийг....

- PIP Framework website:
<http://www.who.int/influenza/pip/en/>

